

10674_page_34

Ξάνθης-Κομοτηνής, σε μικρή απόσταση από τις δεξαμενές υγρών καυσίμων, υπάρχουν ερείπια περικαλλούς ναού, από τα υλικά του οποίου ανακαινίστηκε το μονύδριο του Αγίου Νικολάου στη νηίδα της Μπουρούς⁶.

Στον ίδιο χώρο έγιναν ανασκαφές το 1950-52 από τον Έφορο των κλασικών αρχαιοτήτων Καβάλας Δ. Λαζαρίδη και δρέθηκαν ερείπια δυζαντινής εκκλησίας που κτίστηκε, όπως υποστηρίζει, τον 10ο ή λίγο μετά τον 10ο αιώνα. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 1980, με την οικονομική ενίσχυση της European Science Foundation έγινε καθαρισμός της παλαιάς ανασκαφής και επέκταση “ορισμένων τομών”⁷ που επέτρεψαν τη φωτογράφιση και τη σχεδίαση των ερειπίων. Διαπιστώθηκε ότι η εκκλησία ήταν ένα τετράπλευρο κτίσμα διαστάσεων 15.30x13.90 μ. με τρεις ημικυκλικές αφίδες του ιερού δήματος και τρεις θύρες στη δυτική πλευρά και ανήκε στον τύπο του πρώιμου σταυροειδούς εγγεγραμμένου δυζαντινού ναού με σκευοφυλάκιο και βαπτιστήριο, όπως ερμηνεύτηκαν τα προσκτίματα που δρέθηκαν στη δόρεια πλευρά της εκκλησίας⁸. Επίσης οι νεότερες ανασκαφές έφεραν σε φώς ερείπια δυζαντινού “οχυρωματικού περιβόλου”, που ταυτίστηκαν με

6. Α.Ι.Μ.Β., Προέδρου λυμενικής επιτροπής Πορτολάγους, Έκθεση περί οικισμού λυμένων και περιοχής Πορτολάγο, 27/1/1946 Ξάνθη, σσ. 2-3. Μπακατζής, Θράκη, σ. 35). Σύμφωνα με την Έκθεση αυτή μεταξύ των άλλων υλικών δρέθηκε και μία μαρμάρινη πλάκα με το έμβλημα (Μονόγραμμα) του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και εντοιχίστηκε στη στέγνα του νερού του μονυδρίου και σώζεται μέχρι σήμερα. Βρέθηκαν επίσης και τεμάχια κόνων από μάρμαρο Χαοάμπαλης. Χαοάμπαλη είναι σήμερα ένας εργατικός συνοικισμός της κοινότητας Μελισσοχωρίου Λάρισσας κοντά στο ποτάμι Λομάκι. Οι ολιγάριθμοι κάτοικοί της είναι όλοι εργάτες στα παρακείμενα λατομεία μαρμάρων. Η παραπάνω Έκθεση του προέδρου της λυμενικής επιτροπής δεν αναφέρει τις πηγές απ' όπου ανύεται τις πληροφορίες της. Γι' αυτό δε θεωρείται πολύ αξιόπιστη και ίσως μπορεί μελλοντικά να αμφισβητηθεί, ότι η πλάκα μαρμάρου του σημερινού Αγίου Νικολάου είναι το μονόγραμμα του Ιουστινιανού. Αν όμως πρόκειται πράγματι για μονόγραμμα του Ιουστινιανού τότε ο ναός στην είσοδο της λίμνης πρέπει να κτίστηκε από τον Ιουστινιανό, ο οποίος είχε κτίσει σ' όλη την επικράτειά του 25 ναούς. Ο ναός αυτός πιθανόν να ονομαζόταν Ι. ναός Αγίων Θεοδώρων όπως αναφέρουν τα δυζαντινά έγγραφα (Νατσούλης, Αγωγή, σ. 11). Ο Μπακατζής επιβεβαιώνει μάλλον την παραπάνω πληροφορία του προέδρου της λυμενικής επιτροπής λέγοντας ότι κάτω από τον επισκοπικό ναό δρέθηκαν θεμέλια παλααιοχριστιανικού κτιρίου και ότι απ' αυτό προέρχονται τα μαρμάρινα μέλη του επισκοπικού ναού στους “Πόρους” και στη δεξαμενή του Αγίου Νικολάου (Μπακατζής, Θράκη, σ. 35).

7. Ε.Β.Α.Κ., Μπακατζής, Έκθεση πρώτη, σ. 49.

8. Μπακατζής, Έκθεση πρώτη, σ. 50. Ο ίδιος, Θράκη, σ. 35.

Ξάνθης-Κομοτηνής, σε μικρή απόσταση από τις δεξαμενές υγρών καυσιμίων, υπάρχουν ερείπια περικαλλούς ναού, από τα υλικά του οποίου ανακατασκευάστηκε το μονύδριο του Αγίου Νικολάου στη νηίδα της Μπουρούς⁶.

Στον ίδιο χώρο έγιναν ανασκαφές το 1950-52 από τον Έφορο των κλασικών αρχαιοτήτων Καβάλας Δ. Λαζαρίδη και βρέθηκαν ερείπια βυζαντινής εκκλησίας που κτίστηκε, όπως υποστηρίζει, τον 10ο ή λίγο μετά τον 10ο αιώνα. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 1980, με την οικονομική ενίσχυση της European Science Foundation έγινε καθαρισμός της παλαιάς ανασκαφής και επέκταση "ορισμένων τομών"⁷ που επέτρεψαν τη φωτογράφιση και τη σχεδίαση των ερειπίων. Διαπιστώθηκε ότι η εκκλησία ήταν ένα τετράπλευρο κτίσμα διαστάσεων 15.30x13.90 μ. με τρεις ημικυκλικές αψίδες του ιερού δήματος και τρεις θύρες στη δυτική πλευρά και ανήκε στον τύπο του πρώιμου σταυροειδούς εγγεγραμμένου βυζαντινού ναού με σκευοφυλάκιο και δαπτιστήριο, όπως ερμηνεύθηκαν τα προσκίματα που βρέθηκαν στη δόρεια πλευρά της εκκλησίας⁸. Επίσης οι νεότερες ανασκαφές έφεραν σε φώς ερείπια βυζαντινού "οχυρωματικού περιβάλλον", που ταυτίστηκαν με

6. ΑΙΜΒ., Προέδρου λιμενικής επιτροπής Πορτολάγους, Έκθεση περί οικισμού λιμένος και περιοχής Πορτολάγιο, 27/1/1946 Ξάνθη, σσ. 2-3. Μπακατζής, Θράκη α. 35). Σύμφωνα με την Έκθεση αυτή μεταξύ των άλλων υλικών βρέθηκε και μία μαρμαρίνη πλάκα με το έμβλημα (Μονόγραμμα) του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και εντοιχίστηκε στη στέγη του ναού του μονυδρίου και σώζεται μέχρι σήμερα. Βρέθηκαν επίσης και τεμάχια κόνων από μάρμαρο Χασόμπαλης. Χασόμπαλη είναι σήμερα ένας εργατικός συνοικισμός της κοινότητας Μελισσοχωρίου Λάρισσας κοντά στο ποτάμι Λομάα. Οι ολιγάριθμοι κάτοικοί της είναι όλοι εργάτες στα παρακείμενα λατομεία μαρμάρων. Η παραπάνω Έκθεση του προέδρου της λιμενικής επιτροπής δεν αναφέρει τις πηγές απ' όπου ανύεται τις πληροφορίες της. Γι' αυτό δε θεωρείται πολύ αξιόπιστη και ίσως μπορεί μελλοντικά να αμφισβητηθεί, ότι η πλάκα μαρμάρου του σημερινού Αγίου Νικολάου είναι το μονόγραμμα του Ιουστινιανού. Αν όμως πρόκειται πράγματι για μονόγραμμα του Ιουστινιανού τότε ο ναός στην είσοδο της λίμνης πρέπει να κτίστηκε από τον Ιουστινιανό, ο οποίος είχε κτίσει σ' όλη την επικράτειά του 25 ναούς. Ο ναός αυτός πιθανόν να ονομαζόταν Ι. ναός Αγίων Θεοδώρων όπως αναφέρουν τα βυζαντινά έγγραφα (Νατσούλης, Αγωγή α. 11). Ο Μπακατζής επιβεβαιώνει μάλλον την παραπάνω πληροφορία του προέδρου της λιμενικής επιτροπής λέγοντας ότι κάτω από τον επισκοπικό ναό βρέθηκαν θεμέλια παλααιοχριστιανικού κτιρίου και ότι απ' αυτό προέρχονται τα μαρμάρια μέλη του επισκοπικού ναού στους "Πόρους" και στη δεξαμενή του Αγίου Νικολάου (Μπακατζής, Θράκη α. 35).

7. Ε.Β.Α.Κ., Μπακατζής, Έκθεση πρώτη, α. 49.

8. Μπακατζής, Έκθεση πρώτη, α. 50. Ο ίδιος, Θράκη α. 35.